

Sivistysvaliokunta

Asia: Varhaiskasvatuksen rekisteröintimenettely**Viite:** HE 55/2025 vp**Lausunnon keskeinen sisältö**

- Sivista kannattaa hallituksen esitystä, sillä se mahdollistaa nykyisten ja tulevien palveluntuottajien hallinnollisen työmäärän keventämisen sekä uuden varhaiskasvatustoiminnan sujuvamman aloittamisen.
- Sivista ehdottaa, että rekisteröinnin muutosta edellytettäisiin niissä tilanteissa, joissa varhaiskasvatuspaikkojen lukumäärässä on suhteellisesti merkittävä muutos.

Lausunto sivistysvaliokunnalle

Sivistysala ry (myöhemmin Sivista) kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta tulla kuulluksi hallituksen esityksestä varhaiskasvatuksen rekisteröintimenettelyksi. Sivista on pitänyt hallitusohjelman kirjausta lupamenettelystä ilmoitusmenettelyyn siirtymisestä kannatettavana. **Esitys mahdollistaa nykyisten ja tulevien palveluntuottajien hallinnollisen työmäärän keventämisen sekä uuden varhaiskasvatustoiminnan sujuvamman aloittamisen.**

Ilmoitusmenettelyn sijaan hallitus ehdottaa säädettävän yksityisen päiväkotitoiminnan rekisteröintimenettelystä. Sivista pitää terminologista valintaa sinänsä perusteltuna – koska ehdotus ei täysin vastaa aiemman ilmoitusmenettelyn toimintatapaa, on selkeämpää, että nimityksellä tehdään eroa tähän.

Sivista piti jo lupamenettelyyn siirryttäessä luvanvaraisuutta ongelmallisena perustuslaissa säädetyn elinkeinovapauden kannalta ja epäili uudistuksesta koituvan haasteita myös käytännön tasolla. Lupamenettelyn toimivuudesta on kahdenlaisia kokemuksia: Pääosin prosessin kuvataan olleen sujuva ja luvat on käsitelty kohtuullisessa aikataulussa. Osin kuitenkin lupamenettely on viivästyttänyt uusien varhaiskasvatuspaikkojen saamista käyttöön. Sivista katsoo, että nykyinen menettely on riippuvainen aluehallintovirastojen vaihtelevista työtilanteista, ja pitää kannatettavana, että esityksessä ehdotetaan mahdollisuutta aloittaa päiväkotitoiminta välittömästi aluehallintoviranomaisen tarkastettua yleisten edellytysten täyttymisen ja kunnan tarkastettua toimitilat jo ennen varsinaista rekisteröintipäätöstä. **Ennakoitavampi toiminnan aloitusajankohta on etu niin perheelle, kunnalle kuin yksityiselle palveluntuottajalle.**

Pykälässä 44 a säädetään rekisteröintiä varten annettavista tiedoista sekä ne tiedot, joiden muutokset antavat aiheen rekisteröinnin muuttamiseen. Lausuntokierroksella olleessa luonnoksessa säännöskohtaisissa perusteluissa tällaiseksi mainitaan ”varhaiskasvatuspaikkojen lukumäärän suhteellisesti merkittävä muutos”. Nyt esityksessä edellytetään rekisteröinnin muutosta, mikäli varhaiskasvatuspaikkojen lukumäärässä tapahtuu muutos. **Sivista pitää tätä kohtuuttoman tiukkana ja ehdottaa, että säännöskohtaisiin perusteluihin palautetaan maininta suhteellisesti merkittävästä muutoksesta.**

Pykälässä 44 d säädetään rekisteristä poistamisesta. Esitystä on muutettu lausuntokierroksen jälkeen siten, että pykälässä säädettäisiin palveluntuottajan tai yksittäisen toimipaikan poistamisesta rekisteristä. Sivista pitää tätä hyvänä. Nykyisessä lupamenettelyssä on ollut mahdollista peruuttaa palveluntuottajan lupa kokonaan tai osittain. **Samaten on tarkoituksenmukaista mahdollistaa rekisteristä poistaminen yksittäisen toimipaikan osalta.**

Sivista pitää hyvänä, että sekä luvan että aikaisemman ilmoitusmenettelyn perusteella rekisteröidyt palveluntuottajat siirrettäisiin virkatyönä uuteen rekisteriin, eikä uudistus näin ollen edellyttäisi toimia nykyisiltä palveluntuottajilta. Uudessa rekisterissä olevien palveluntuottajien yleiset edellytykset sekä toimitilat olisi tarkastettu joko ilmoitus- tai lupamenettelyn kautta.

Sivista pitää tärkeänä, että uudistus astuisi voimaan esitetyllä tavalla mahdollisimman nopealla aikataululla. Näin on mahdollista vaikuttaa myös nykyisten palveluntuottajien hallinnollisen työn määrään. Lausuntokierroksella osa lausunnonantajista toi esiin epäkohtana sen, että osa palveluntuottajista on jo ehtinyt hakea lupamenettelyn mukaista lupaa. Myös Sivista katsoo, että tilanne olisi parempi, jos opetusministeri olisi laittanut tämän yksinkertaisen uudistuksen valmisteluun ilman tarpeettomia viivästyksiä eli heti hallituskauden alussa.

Sivista pitää hyvänä, että rekisteröintimenettelyssä päiväkotitoiminnan voi aloittaa, jos palveluntuottajan yleiset edellytykset täyttyvät ja toimintaan tarkoitetut tilat soveltuvat päiväkotitoimintaan. **Elinkeinovapauden toteutumisen kannalta on hyvä, ettei rekisteröintiin liity harkinnanvaraisia elementtejä.**

Sivista pitää tärkeänä, että aluehallintovirastojen ja yksityisten palveluntuottajien yhteistyö on mutkatonta. **Erityisesti tarvetta on ohjaukselle ja neuvonnalle.** Sivista pitää valitettavana, että aluehallintovirastojen maksuttomista täydennyskoulutuksista on jouduttu luopumaan vuodesta 2025 alkaen.

Valmistelun aikana ministeriö kertoo tavanneensa aluehallintoviraston ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston edustajia sekä Suomen Kuntaliittoa. Sivista pitää erittäin harmillisena sitä, että valmistelun aikana ei ole käyty keskustelua palveluntuottajien tai näiden edustajien kanssa. Sivista kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta tulla kuulluksi tässä yhteydessä.

Helsingissä 9.9.2025

Sivistysala ry

Heikki Kuutti Uusitalo, johtaja, politiikka ja vaikuttaminen

Annakaisa Tikkinen, johtava asiantuntija, politiikka ja vaikuttaminen
annakaisa.tikkinen@sivista.fi, puh. +358403566082

Sivistysala tekee sinnikästä työtä koulutuksen, osaamisen ja luovuuden puolesta. Sivista edustaa yli 430:a yksityistä sivistysalan työnantajaa. Jäsenteemme palveluksessa on noin 70 000 alan ammattilaista. Olemme Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n jäsen.